

СМ 221

ТЕХНИКА НА ГОВОРА

Приета: Прот. № 13 от 30.03.2006 г.

Лектор: доц.д-р Гургана Начева

АНОТАЦИЯ

Дисциплината дава знания за точно използване на говорните органи като съвършено изразно средство и пътя за тяхното осъзнато овладяване. Студентите овладяват практически познания и средства за овладяване на правилни говорни умения с изразителна пластичност и литературно издържани.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основна цел на дисциплината е да формира знания за това как функционира говорните органи като цяло. По-конкретно, студентите трябва:

- да разберат основните принципи в работата по техника на говора;
- да познават методиката на формиране на основните разновидности на дихателния апарат и методи за овладяване на дихателна сръчност;
- да познават механизма на функциониране на основните типове дишане;
- да знаят за механизмите на гласообразуването и правилната дикция, темп и интонация.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината допълва знанията на студентите по журналистика с теория за невербалните (телегенични) и вербални компоненти на речевата комуникация, речевия етикет и (и) овладяване на функционално-семантични комплекси.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				заочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Журналистика	Задължителна	3	15	15	30	15			15	
Връзки с обществеността	избираема	3	15	15	30	15			15	
Психология	избираема	3	15	15	30	15			15	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Същност и структура на обучението по говорна техника. Предмет, етапи за овладяване на говорна техника и осмисляне на упражненията чрез въображаема психо-физическа задача.

Тема 2. Основни принципи в работата по техника на говора. Времетраене на упражненията. Задачи и механизми. Етапи за овладяване на говорна техника: възпитаване на слуха, определяне причини за говорни дефекти, коригиране на говорни дефекти.

Тема 3. Оптимизиране на мускулното и психическото напрежение. Овладяване и развиване на дихателната дейност. Осъзнаване и работа над подвижността на гръдната междуребрена мускулатура. Методи за подсилване дейността на диафрагмата и за укрепване на коремната мускулатура.

Тема 4. Възпитаване на дихателна сръчност. Овладяване на умения за точно използване на дихателните упражнения. Упражнения за пъргавина на експираторната и инспираторната мускулатура. Упражнения за дихателна сръчност. Осъзнаване на дейността на диафрагмата, подкоремната мускулатура.

Тема 5. Активизиране на фонационното дишане.

Тема 6. Контрол на гласовата изява. Осъзнаване на значението на ларингиалната визуализация в управлението на гласа. Анатомични данни за органите на гласа и тяхното управление.

Тема 7. Физиология на органите на гласопроизвеждането. Дишане при фоноторния акт. Физиология на фонацията.

Тема 8. Качества на говорния глас. Окраска и тембър на гласа. Определяне на гласовите разновидности и идентифициране на гласови проблеми.

Тема 9. Изговор (дикция) и изговорна сръчност. Подобряване на артикулационната моторика. Гимнастика за артикулационните органи. Темп на артикулационните упражнения и говорна сръчност.

Тема 10. Постановка на звуковете в българския език. Уточняване произношението на отделните говорни звукове - гласни и съгласни звукове. Описание на правилни говорни позиции при произношението на звуковете. Диференциране на произношението на звуковете. Упражнения с текстове.

Тема 11. Фактори влияещи за правилното произношение на звуковете. Напрежение в артикулационните органи. Напрежение на лицето. Напрегнато издърпване на брадата. Напрежение в раменния пояс и врата. Напрежение в гласовия апарат. Видове глас.

Тема 12. Психология на кодирането и декодирането на съобщения. Понятието телегеничност.

Тема 13. Функционално-семантични единици - поздрави, покани, привличане на внимание, прекъсване на говорещия, объркване, молба, затруднения при подбор на изразни средства, акцентуване.

Тема 14. Преодоляване на говорните нарушения. Комплексни упражнения за усъвършенстване на говорната техника.

Тема 15. Упражнения с художествени и други текстове за активизиране на вниманието към речта.

КУРСОВА ЗАДАЧА

Разработване на програми за усъвършенстване на техниката на говора. Защитата е в края на семестъра.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Постиженията на всеки студент през семестъра се оценяват с текуща оценка. Тя се получава от полагането на два теста - единият в средата, а другият - в края на семестъра. При формирането на тази оценка се има предвид и резултатите от разработената курсова задача.

Семестриалният изпит е писмен. Освобождаване от него се допуска с много добра и отлична оценка получена от двата теста и защитата на курсова задача.

При формирането на крайната оценка освен резултата от семестриалния изпит се има предвид и текущата оценка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Борисова, Д. Алхимия на актьорския глас. С., 2006
2. Данчева, Г. Говорна техника. В. Търново. 2000.
3. Красин, Й., Психофизически подходи в говорно-гласовото възпитание на актьора. София: АБ, 2007
4. Сотирова, Е., Иванова, Е., Техника на говора. С. УИ "Епископ К. Преславски", 2007.
5. Тодорова Е. Артикулационни нарушения. С., Изд. на НБУ, 2009
6. Цанков, К. и др., Помагало по фонетика и фонология на съвременния български книжовен език, В. Търново, 2008
7. Щерева, Д., Говорна техника и комуникативно-тренингови модели, Веда цловена – ЖГ, 2010
8. Frahm Whitney, Articulation and phonological disorders, Radford University press, 2006

СМ 221

ТЕХНИКА НА ГОВОРА

Лектор: доц.д-р Гергана Начева

1. Същност и структура на обучението по говорна техника. Предмет, етапи за овладяване на говорна техника и осмисляне на упражненията чрез въображаема психо-физическа задача.
2. Основни принципи в работата по техника на говора. Времетраене на упражненията. Задачи и механизми. Етапи за овладяване на говорна техника: възпитаване на слуха, определяне причини за говорни дефекти, коригиране на говорни дефекти.
3. Оптимизиране на мускулното и психическото напрежение. Овладяване и развиване на дихателната дейност. Осъзнаване и работа за раздвижеността на гръдната междуребрена мускулатура. Подсилване на дейността на диафрагмата. Укрепване на коремната мускулатура.
4. Възпитаване на дихателна сръчност. Овладяване на умения за точно използване на дихателните упражнения. Упражнения за пъргавина на експираторната и инспираторната мускулатура. Упражнения за дихателна сръчност. Осъзнаване на дейността на диафрагмата и подкоремната мускулатура.
5. Активизиране на фонационното дишане.
6. Контрол на гласовата изява. Значението на ларингиалната визуализация в управлението на гласа. Анатомични данни за органите на гласа и тяхното управление.
7. Физиология на органите на гласопроизвеждането. Дишане при фоноторния акт. Физиология на фонацията.
8. Качества на говорния глас. Окраска и тембър на гласа. Определяне на гласовите разновидности и идентифициране на гласови проблеми.
9. Изговор (дикция) и изговорна сръчност. Подобряване на артикулационната моторика. Гимнастика за артикулационните органи. Темп на артикулационните упражнения и говорна сръчност.
10. Постановка на звуковете в българския език. Уточняване произношението на отделните говорни звукове - гласни и съгласни звукове. Описание на правилни говорни позиции при произношението на звуковете. Диференциране на произношението на звуковете. Упражнения с текстове.
11. Фактори влияещи за правилното произношение на звуковете. Напрежение в артикулационните органи. Напрежение на лицето. Напрегнато издърпване на брадата. Напрежение в раменния пояс и врата. Напрежение в гласовия апарат. Видове глас.
12. Психология на кодирането и декодирането на съобщения. Понятието телегеничност.
13. Функционално-семантични единици - поздравяване, покани, привличане на внимание, прекъсване на говорещия, объркване, молба, затруднения при подбора на изразни средства, акцентуване.
14. Преодоляване на говорните нарушения. Комплексни упражнения за усъвършенстване на говорната техника.
15. Упражнения с художествени и други текстове за активизиране на вниманието към речта.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Борисова, Д. Алхимия на актьорския глас. С., 2006
2. Бояджиев Т., Тилков Д., Фонетика на българския книжовен език. В. Търново. 1997.
3. Данчева, Г. Говорна техника. В. Търново. 2000.
4. Максимов, И. Основи на фониятрията. С. 1983.
5. Сотирова, Е., Иванова, Е., Техника на говора. С. УИ "Епископ К. Преславски", 2007.
6. Стамов, В. Логопедия. Бл. 1989.
7. Тодорова Е. Артикулационни нарушения. С., Изд. на НБУ, 2009
8. Щерева, Д., Говорна техника и комуникативно-тренингови модели, Веда цловена – ЖГ, 2010

The discipline gives knowledge for exact using of language organs as a perfect expresional resource and the way of their acquisition. The students acquired practical knowledges and resources of acquisition of correct language skills with expresional plasticity.